

Kunskapsnavet AB
info@kunskapsnavet.org

2022-05-02
1 (19)
Dnr-SI 2021:7449

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid
Alphaskolan belägen i Västerviks kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Alphaskolan avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Lösanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. På varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Alphaskolan i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i låg utsträckning skolans utveckling.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver utveckla ett medvetet och systematiskt jämställdhetsarbete som genomsyrar uppföljningen av elevernas kunskapsresultat samt skolans undervisning.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Undervisningen behöver utvecklas så att eleverna ges större möjligheter till delaktighet i planering och utvärdering av undervisningen.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i hög utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver följa upp och analysera lärarnas betygssättning i olika ämnen och årskurser för att skapa likvärdighet.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 23 januari 2023 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena och resultatet av dessa åtgärder. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall (bilaga 3) användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.linkoping@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, Box 330, 581 03 Linköping. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr– SI 2021:7449) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen
Förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11), 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i låg utsträckning skolans utveckling.

Ledning och organisation

Rektorn leder och organiserar det pedagogiska arbetet med fokus på att skapa förutsättningar för lärare att samverka och tydliggöra gemensamma förhållningssätt. Rektorn påbörjade sin tjänst under höstterminen och har sedan dess prioriterat åtgärder med syfte att förtydliga den organisatoriska strukturen. Detta har bland annat visat sig i att rektorn stärkt introduktionen för nyanställda lärare genom att upprätta gemensamma rutiner och förhållningssätt kring arbetsuppgifter vilket framgår av intervjun med rektorn och av inskickad dokumentation. Bakgrunden till åtgärderna är en orsaksanalys som identifierat att en hög läraromsättning med hög andel nyanställda påverkat skolans kunskapsresultat. Det framgår också att rektorn har påbörjat ett arbete med att systematisera mötesstrukturer genom att införa mötesordningar och strukturera upp skolans årshjul för det systematiska kvalitetsarbetet. Vidare framgår av genomförda intervjuer med rektorn, lärare och företrädare för elevhälsan att skolans rutiner och förhållningssätt är kända för personalen, exempelvis avseende skolans ordningsregler och arbetet med den av skolan kallade likabehandlingsplan som revideras årligen och där all personal deltar. Rektorn har även skapat forum för kollegialt lärande där medarbetarna kan dela med sig av goda exempel och erfarenheter. Av intervjuer med företrädare för elevhälsan och med lärare framgår att personalen har goda förutsättningar att diskutera undervisningsrelaterade frågor, vilket sker regelbundet i arbetslag och ämneslag men även i hög utsträckning i informella sammanhang. Rektorn identifierar också om lärare behöver kompetensutveckling eller stöd och genomför detta, bland annat genom att uppdraga åt elevhälsans personal att ge riktade stödåtgärder.

När det gäller ledningen av det pedagogiska arbetet framgår av rektorsintervjun att Alphaskolans utvecklingsstrategi huvudsakligen ansvarat för det sedan rektorn tillträdde. Enligt insänd dokumentation finns en pedagogisk deklaration som ska utgöra en gemensam grund för undervisningen och som ska implementeras under innevarande läsår. Någon uppföljning av hur den pedagogiska deklarationen omsätts

har dock inte genomförts vid tidpunkten för granskningens genomförande. Enligt huvudmannen planeras en utvärdering i slutet av läsåret.

Uppföljning, analys och förbättringsåtgärder

Rektorn följer upp förutsättningar för undervisningens genomförande men genomför i nuläget en begränsad uppföljning och analys av skolenhetens kunskapsresultat respektive hur värdegrundsuppdraget integreras i undervisningen. Förutsättningarna för undervisningens genomförande följs upp genom att rektorn kartlägger resurser och identifierar behov utifrån skolans struktur, arbetsflöden och personalens kompetenser vilket har medfört bland annat uppdaterade arbetsbeskrivningar och arbetsuppdrag. Rektorn följer också upp hur undervisningen bedrivs dels genom kontinuerlig dialog med lärarna, dels genom ett påbörjat arbete med lektionsobservationer. Av intervjun med rektorn framgår emellertid att uppföljningen inte sker på ett systematiskt sätt. Vidare framgår att det inte finns någon struktur för att följa upp hur värdegrundsuppdraget omsätts i undervisningen. En viss uppföljning görs av hur elevhälsan arbetar utifrån sina uppdrag som rör värdegrundsfrågor genom kontinuerlig dialog mellan rektorn och personalen i elevhälsan. Av intervjun med representanter för elevhälsan framgår dock att detta inte sker med systematik. Även när det gäller gemensamma förhållningssätt i undervisningens genomförande, exempelvis lektionsstruktur och pedagogiska utgångspunkter, framgår av intervjun med rektorn och insänd dokumentation att detta inte följs upp systematiskt.

Rektorn behöver även ha ett större fokus på att följa upp kunskapsresultat och utifrån identifierade behov vidta utvecklingsåtgärder. Det finns på Alphaskolan en systematik för uppföljning och analys av kunskapsresultat och resultat avseende trygghet och studiero, men en kontinuerlig uppföljning, liksom delar av arbetet med förbättringsåtgärder, har inte genomförts vid tillfället för granskningens genomförande. Det framgår av inskickad dokumentation att resultat årligen analyseras i samband med Alphaskolans kvalitetsredovisning som leds av en utvecklingsstrateg och fastställs av rektorn. Kvalitetsredovisningens analys baseras bland annat på underlag från Skolinspektionens enkäter och lokala enkäter till elever och personal samt offentlig statistik och personalens utvärdering av utvecklings- och förbättringsåtgärder. Dock saknas en kontinuerlig uppföljning av kunskapsresultaten av rektorn och förbättringsåtgärder har endast till viss del vidtagits utifrån identifierade utvecklingsområden. Vissa åtgärder har vidtagits utifrån identifierade behov, till exempel avseende studiero som beskrivs i område 3. Trygghet och studiero. Men av intervjuer och inskickad dokumentation framgår att ett arbete inte har påbörjats avseende resultaten kring grundläggande värden där Alphaskolan i sin kvalitetsredovisning anger ett behov av att genomföra fördjupade undersökningar för

att finna orsaker och vidta åtgärder. Som grund för analysen i kvalitetsredovisningen används bland annat Skolinspektionens enkät som genomfördes med elever i årskurs 9 vårterminen 2021. Resultaten av enkäten visar att över hälften av eleverna svarade att påståendet "I min skola respekterar vi varandras olikheter" stämmer ganska dåligt eller inte stämmer alls. Enkäten visar också att mer än fyra av tio elever svarade att påståendet "I min skola respekterar elever och lärare varandra" stämmer ganska dåligt eller inte alls. Mot bakgrund av detta och de utvecklingsbehov som identifieras i skolenhetens kvalitetsredovisning finner Skolinspektionen det angeläget att åtgärder gällande grundläggande värden vidtas.

Det framgår av den inskickade dokumentationen att skolans övergripande uppföljning av kunskapsresultat vanligen sker i samband med läsårets start, men att så inte skett under innevarande läsår med hänvisning till rektorsvakans. Det har inte heller genomförts någon uppföljning av höstterminens betygsresultat. Alphaskolan planerar istället att genomföra en uppföljning av kunskapsresultaten i samband med vårterminens slut där rektorn, lärare och elevhälsans personal ska medverka och där arbete med orsaksanalyser och åtgärdsförslag ska ske. Skolinspektionen vill framhålla vikten av att skolan under rektorns ledning fullföljer detta utvecklingsarbete.

Jämställdhetsarbete

Det bedrivs inte något strategiskt och systematiskt jämställdhetsarbete vid Alphaskolan. Det framgår visserligen av intervjuer med lärare och elevhälsa att lärarna tar upp frågor kring jämställdhet med eleverna, både i samband med lektioner och vid andra tillfällen som när lärarna rör sig med eleverna i skolans lokaler på raster. Det framgår av Skolinspektionens genomförda lektionsobservationer att frågor som rör roller och identitet tas upp i undervisningen. Lärarna beskriver också att ett arbete utifrån identitet har genomförts i undervisningen där de märkte ett behov hos eleverna att prata om dessa frågor. Av intervjun med rektorn framgår dock att en analys för att identifiera och urskilja eventuella könsmonster inte görs systematiskt och rektorn uppmärksammar själv ett utvecklingsbehov med att följa upp resultat utifrån kön. Visserligen uppmärksammas skillnader mellan flickor och pojkar i Alphaskolans kvalitetsredovisning, till exempel att pojkar upplever en lägre stimulans i undervisningen jämfört med flickor och att detta är något som Alphaskolan behöver undersöka närmare, men som anges ovan har detta arbete inte påbörjats. Även i intervjun med lärarna framgår att skillnader i resultat avseende flickor och pojkar har identifierats, men att en analys kring könsmonster inte görs och att de inte har diskuterat skillnader mellan pojkar och flickor i resultaten utifrån kvalitetsredovisningen. Vidare har Alphaskolan inte följt upp resultatet i den enkät Skolinspektionen genomförde med elever i årskurs 9 vårterminen 2021 som visar att

sex av tio elever svarade att påståendet ”I min skola pratar vi om jämställdhet mellan könen” stämmer ganska dåligt eller inte alls.

Skolinspektionen finner det angeläget att ett strategiskt arbete avseende jämställdhet på skolan påbörjas då det bland annat finns skillnader i resultat mellan pojkar och flickor, både avseende kunskapsresultat och värdegrundsrelaterade frågor. Bland annat visar resultaten av Skolinspektionens enkät som besvarades av elever i årskurs 9 vårterminen 2021 lägre resultat för pojkar än flickor på de områden som rör stimulans, grundläggande värden i undervisningen, delaktighet och inflytande samt ordningsregler. Pojkarnas resultat för dessa områden är också låga i jämförelse med det sammantagna resultatet för samtliga skolenheter i landet som deltog i enkätomgången.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver utveckla ett medvetet och systematiskt jämställdhetsarbete som genomsyrar uppföljningen av elevernas kunskapsresultat samt skolans undervisning.

Skolinspektionen bedömer att skolan behöver utveckla sitt jämställdhetsarbete. Granskningen visar att systematiska analyser av könsmonster på skolan saknas. Det förekommer förvisso en uppdelning av pojkar och flickor i uppföljningen av kunskapsresultaten men analysen av skillnader utifrån kön sker endast i begränsad omfattning och inte systematiskt. Granskningen visar vidare att hur jämställdhetsarbetet integreras i undervisningen sker utifrån den enskilda lärarens perspektiv, och att det saknas ett gemensamt strategiskt jämställdhetsarbete.

Av Lgr 11 avsnitt 1, Skolans värdegrund och uppdrag, framgår att skolan aktivt och medvetet ska främja elevernas lika rättigheter och möjligheter, oberoende av könstillhörighet. Skolan har också ett ansvar för att motverka könsmonster som begränsar elevernas lärande, val och utveckling. Hur skolan organiserar utbildningen, hur eleverna blir bemötta samt vilka krav och förväntningar som ställs på dem, bidrar till att forma deras uppfattningar om vad som är kvinnligt och manligt. Skolan ska därför organisera utbildningen så att eleverna möts och arbetar tillsammans, samt prövar och utvecklar sin förmåga och sina intressen, med samma möjligheter och på lika villkor oberoende av könstillhörighet.

Av Lgr 11 avsnitt 2.8, Rektorns ansvar, framgår att rektorn har ett särskilt ansvar för att skolan i undervisningen i olika ämnen integrerar ämnesövergripande kunskapsområden, exempelvis jämställdhet.

Skolinspektionen rekommenderar rektorn att inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet inleda ett strategiskt jämställdhetsarbete för att skapa en gemensam kunskap hos personalen kring hur de ska arbeta så att utbildningen är jämställd och att eleverna därmed ges samma möjligheter att lyckas i skolan. Arbetet med en jämställd utbildning behöver grunda sig i en nulägesbild som bland annat omfattar en uppföljning av kunskapsresultat fördelat på pojkar och flickor och en uppföljning av hur lärarna i sin undervisning arbetar utifrån läroplanens jämställdhetsuppdrag. Detta behöver sedan analyseras utifrån perspektivet att alla elever ska få samma förutsättning att lyckas i skolan oavsett könstillhörighet.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185)

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 5 Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Målfokuserad och varierad undervisning med aktivt lärarstöd

Undervisningen följer en tydlig struktur, innehåller en variation av arbetsuppgifter och erbjuder eleverna ett aktivt lärarstöd. Av intervjuer med elever framkommer att lektionerna har en likartad struktur som vanligen inleds med en genomgång som tydliggör vad eleverna ska göra. Lärarna har ett gemensamt förhållningssätt kring lektionsstrukturen, till exempel avseende uppstart av lektionen med en sammanfattande inledning respektive en avslutning som avrundar och samlar ihop lektionen.

Undervisningen präglas av balans och variation och består av olika arbetsformer. Av intervjuer med lärare och elever framgår att skolan medvetet tillämpar längre lektionspass där undervisningen innehåller moment med syfte att bryta av och skapa variation. Exempelvis förekommer moment som visning av filmklipp och promenader i undervisningen. Av elevintervjuerna framgår att formerna för att utföra uppgifter ofta varierar mellan att arbeta enskilt, i grupp eller i par och att det förekommer gruppdiskussioner på lektionerna. Det finns i anslutning till klassrummen tillgång till

grupprum dit eleverna i vissa lektioner kan välja att gå för att utföra sina uppgifter. Eleverna beskriver att de får ett aktivt lärarstöd, bland annat genom att lärare och assistenter går runt i klassrummet och stöttar elever vid individuellt arbete vilket också framgår av Skolinspektionens genomförda lektionsobservationer. Av intervjuer med elevhälsan och lärare framgår vidare att ett utvecklingsarbete pågår på Alphaskolan kring undervisningsdesign med syfte att förbättra elevernas upplevelse av undervisningens innehåll.

Utmanande undervisning

Det finns ett samlat arbete med att motivera och utmana eleverna i undervisningen genom att anpassa undervisningen till elevernas individuella behov. Personalen utformar utmanande uppgifter för elever som befinner sig på olika nivå i sin kunskapsutveckling och av intervjuer med lärare och elevhälsa framgår att de kontinuerligt diskuterar utmaningar i undervisningen. Detta stärks av intervjuer med både elever och lärare där det bland annat framgår att det brukar finnas extra uppgifter att tillgå på olika nivå om någon blir klar snabbt. Vidare pågår ett gemensamt arbete med så kallad interfoliering och testbaserat lärande, vilket bland annat tar sig uttryck i att faktainnehåll varierar i olika sammanhang och i olika ämnen. Även elever som behöver extra stöd för att uppfylla kunskapskraven utmanas genom att läraren exempelvis utgår från en grunduppgift som anpassas så att den blir mer förenklad alternativt svårare. Proven anpassas också genom att vid behov utformas på olika sätt, till exempel diskussionsprov, att elever får göra proven muntligt istället för skriftligt eller att elever kan få stöd i skrivandet i samband med proven. För elever som vill nå längre i sin kunskapsutveckling, oavsett hur långt de har kommit, erbjuder skolan även studietid efter ordinarie lektionstid. Lärarna arbetar på olika sätt för att visa att de har höga förväntningar på eleverna och motivera dem i undervisningen. Eleverna nämner som exempel att lärarna på olika sätt uttrycker förväntningar om att eleverna ska prestera bra på prov. Eleverna uppger också att lärarna uppmuntrar dem genom att på olika sätt stötta eleverna i att klara olika uppgifter. Skolinspektionen finner också av genomförda lektionsobservationer att lärarna bemöter eleverna med förväntningar att de klarar de uppgifter som tilldelas och att eleverna uppmuntras att våga pröva svårare uppgifter.

Elevernas delaktighet i det egna lärandet och undervisningen

Undervisningen ger på flera sätt eleverna möjlighet att reflektera över sitt eget lärande. Av intervjuer med lärare och elevhälsa framgår att ett utvecklingsarbete med syfte att upprätthålla engagemang hos eleverna pågår. I detta ingår exempelvis en gemensam tillämpning av så kallade "enter tickets" och "exit tickets" och det

förekommer att eleverna i inledningen av en lektion får reflektera kring lektionsinnehållet. Vidare framgår av elevernas beskrivning att de får reflektera över sitt eget lärande, till exempel genom att lärarna frågar hur eleverna lär sig och att eleverna i vissa ämnen har fått skriva brev till den berörda läraren där de får beskriva hur de lär sig bäst. Eleverna får också pröva olika studietekniker för att se vad som passar varje elev bäst. Dessutom tar lärarna på olika sätt reda på vad eleverna har lärt sig, bland annat genom tester eller genom att ställa frågor.

Eleverna har viss möjlighet att lämna synpunkter på undervisningen, men elevinflytandet är inte en systematisk och regelbunden del av arbetet med utvärdering och planering av undervisningen. Visserligen är elevråd och klassråd forum för eleverna att framföra åsikter, men det framgår av genomförda intervjuer att formerna för elevernas delaktighet i undervisningens utformning varierar beroende på vilka lärare som undervisar och att det saknas ett samlat arbete kring detta. Eleverna beskriver att de tillfrågas om åsikter kring upplägg och innehåll i undervisningen, till exempel i naturorienterade ämnen där undervisningen anpassats utifrån elevernas åsikter, men att det varierar mellan olika ämnen. Av intervjuer med lärare och elevhälsa framgår att elever tillfrågas om åsikter kring undervisningens utformning, men att arbetet med att efterfråga och tillvarata elevernas synpunkter sker utan systematik. Även Skolinspektionens enkät som besvarades av pedagogisk personal och elever i årskurs 9 vårterminen 2021 visar låga resultat gällande elevinflytande. På frågeområdena "Delaktighet och inflytande" (elever) och "Elevinflytande" (pedagogisk personal) är Alphaskolan bland de 10 procent som har lägst resultat av de skolor som deltog i enkätomgången.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Undervisningen behöver utvecklas så att eleverna ges större möjligheter till delaktighet i planering och utvärdering av undervisningen.

Skolinspektionen bedömer att undervisningen behöver utvecklas för att öka elevernas inflytande. Granskningen visar att eleverna i nuläget ges viss möjlighet att påverka planeringen av utbildningen men att graden av delaktighet och formerna för det varierar mellan olika lärare och det saknas en samlad strategi för detta. Detta medför att det inte heller är tydligt om graden av inflytande är anpassad till elevernas ålder och mognad.

Av 4 kap. 9 § skollagen framgår att elever ska ges inflytande över utbildningen. De ska fortlopande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen

och hållas informerade i frågor som rör dem. Informationen och formerna för barnens och elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Av lgr 11, avsnitt 2.3, framgår bland annat att ett mål med utbildningen är att eleverna successivt utövar ett allt större inflytande över sin utbildning. Vidare framgår att lärarna ska svara för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll samt se till att detta inflytande ökar med stigande ålder och mognad. Läraren ska också tillsammans med eleverna planera och utvärdera undervisningen.

Skolinspektionen rekommenderar att arbetet med elevinflytande utvecklas genom att lämpliga former för att planera undervisningen tillsammans med eleverna tas fram och implementeras.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i hög utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Trygghet

Skolan arbetar medvetet med att skapa trygghet genom såväl främjande som kartläggande och förebyggande insatser. Av inskickat material framgår att skolans kartläggning och analys av trygghet baseras på ett brett underlag som utgörs av Skolinspektionens skolenkät tillsammans med en egen årlig enkät till elever och vårdnadshavare. Låga resultat kring trygghet i skolenkäten, i synnerhet bland flickor, ledde till att elevhälsan fick i uppdrag att under innevarande läsår leda arbetet med att öka elevernas upplevda trygghet. Till exempel identifierades i detta arbete otrygga miljöer i skolans fysiska lokaler vilket åtgärdades genom ommöblering och ökad vuxennärvaro. Vidare framgår av intervjuerna att mentorerna systematiskt och kontinuerligt fångar upp nulägesbilder kring elevernas upplevelse av trygghet som de för vidare till lärare och övrig personal.

Skolan vidtar förebyggande åtgärder, till exempel framkommer i intervjun med lärare att de ser till att närvara på de platser i skolan som de identifierat som kritiska. Det

finns också vuxennärvaro utanför skolans område när eleverna befinner sig där. Av intervjun med elever framgår att eleverna känner sig trygga och att personalen snabbt vidtar åtgärder om något händer. Vidare framkommer att lärarna pratar med eleverna om något händer, och även utan förekommen anledning diskuterar frågor om hur man är mot varandra, till exempel i sociala medier.

Skolans personal har ett gemensamt förhållningssätt kring arbetet med att uppnå en trygg miljö genom att bland annat arbeta aktivt med skolans likabehandlingsplan som revideras regelbundet. Eleverna är delaktiga i arbetet genom klassråd och elevråd samt genom att framföra synpunkter och åsikter till sina mentorer. Av elevintervjun framkommer att de även kan prata med all personal om något händer.

Studiero

Det bedrivs ett samlat arbete med studiero som innefattar gemensamma förhållningssätt och åtgärder. Av intervjuer med elevhälsans personal och av ingivna dokument framgår att skolan har kartlagt och analyserat orsaker till att elever i Skolinspektionens enkät angett att de upplever låg grad av studiero och utifrån detta vidtagit åtgärder. Nästan sju av tio elever anger att påståendet "Andra elever stör ordningen i klassrummet" stämmer helt och hållet eller ganska bra" och flickor har lägre resultat än pojkar sammantaget på frågeområdet "Studiero". Utifrån analysen identifierade elevhälsan en elevgrupp där studieron var problematisk och vidtog åtgärder genom att bland annat diskutera med eleverna hur man förhåller sig till varandra.

En viktig del i det samlade arbetet med studiero är förstelärarens uppdrag att på skolan leda ett arbete med ett gemensamt förhållningssätt kring lärarens ledarskap i klassrummet. Lärare och elevhälsopersonal beskriver att det bland annat har resulterat i ett fokus på elevens vilja att lära som kritiskt för att uppnå studiero. En strategi är att de förankrar ämnesinnehållet för att göra det relevant för eleverna över lång tid som ett sätt att skapa studiero. Av inskickad dokumentation framgår att skolan har ett pågående fortbildningsarbete kring kognitionsvetenskapliga strategier och undervisningsdesign med syfte att främja studiero. Av lärarintervjun framgår att personalen på skolan även i informella sammanhang diskuterar gemensamma strategier och förhållningssätt för att skapa studiero. Lärarna vidtar också lämpliga åtgärder för att skapa och upprätthålla och, vid behov, återställa ordningen vilket bland annat framgår också av genomförda lektionsobservationer.

Eleverna är delaktiga i arbetet med studiero genom att lärarna och mentorerna kontinuerligt diskuterar frågor kopplat till detta med eleverna, till exempel ordningsregler i klassrummet. Av genomförda intervjuer framgår att skolan har

regelbundna klassråd och elevråd där bland annat frågor kring ordningsregler tas upp. Eleverna uppger att det för det mesta är studiero men att det kan variera, bland annat beroende på tidpunkt på dagen och vilket ämne det är. Av elevintervjuerna framgår också att det kan variera hur olika lärare förhåller sig till ordningsregler och arbetar för att få lugn i klassrummet. I intervjun med rektorn framgår att nyanställda lärare inte har haft samma förutsättningar att arbeta med det gemensamma förhållningssättet kring studiero och, som anges i område 1 Rektors ledarskap, har ett arbete påbörjats med att strukturera introduktionen för nyanställd personal. Skolinspektionen rekommenderar skolan att fortsätta arbetet så att gemensamma förhållningssätt avseende arbetet med studiero ingår i introduktionen av nyanställda.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr 11, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Kvalitetssäkring av omdömen och betyg

Den undervisande personalen får förutsättningar att kvalitetssäkra sina bedömningar och betyg i syfte att uppnå likvärdighet. Av intervjuer med lärare och rektorn samt av inskickad dokumentation framgår att det finns utrymme i form av tid och möjligheter att diskutera betygsättning och bedömning och utbyta erfarenheter i ett kollegialt lärande. Det sker i regelbundna mötesforum i form av ämnesövergripande samverkansgrupper, där sambedömningar görs, och på arbetsplatsträffar där de ibland har riktade diskussioner kring bedömning och betygsättning. Vidare framgår att diskussioner om likvärdig betygsättning bland lärarna även förs i informella sammanhang.

Av inskickad dokumentation framgår att skolans utvecklingsstrateg leder arbetet med gemensamma förhållningssätt kring bedömning och betygsättning men att det framöver är planerat att rektorn tillsammans med en förstelärare ska leda detta arbete. En årligen återkommande studiedag avsätts för att arbeta med bedömningar och betygsättning. I samband med detta tillfälle har lärarna en genomgång av grunderna gällande kunskapskraven och för diskussioner om hur begrepp ska tolkas för att öka enhetligheten i bedömningar och betygsättning. Det framgår vidare av

inskickad dokumentation att lärarna samverkar utifrån forskning och beprövad erfarenhet. Till exempel har fortbildning om kognitionsvetenskapliga strategier använts för diskussioner om bedömning utifrån att lärarna behöver ta reda på vad eleverna kan precis inför betygsättning och att tester under terminerna ses som träning där det är en förutsättning för lärandet att också kunna göra fel, utan att det blir avgörande för betyget. Det framgår vidare att värdeord kring kunskapskraven diskuterats, exempelvis hur skillnaderna ska tolkas mellan "redogöra för" och "redogöra väl för".

För att överskådligt visa hur eleverna ligger till i relation till kunskapskraven beskriver lärarna att en del använder sig av bedömningsmatriser där eleverna efter varje arbetsområde får reda på hur de ligger till.

Av inskickad dokumentation framgår att sambedömningar sker där de undervisande lärarna bedömer tillsammans. Är det endast en undervisande lärare hjälper andra lärare till med sambedömning. Det finns också utrymme för lärarna att bedöma nationella prov tillsammans genom samrättning med syfte att ge en ökad samsyn. Exempelvis sker då en gemensam kalibrering av elevuppgifter som ligger på gränsen mellan olika bedömningar. Utöver detta används en rättningsmatris i syfte att förtydliga hur bedömningar har gjorts.

Uppföljning och analys av betyg

Betygen analyseras delvis, men analys av om betygsättningen är rättvisande och likvärdig gör endast i begränsad omfattning. I Alphaskolans kvalitetsredovisning analyseras betygsstatistik, men analysen avser främst elevernas måluppfyllelse och tar endast i begränsad omfattning upp likvärdigheten i betygsättningen och om det finns omotiverade avvikelser i betygen. Till viss del förklaras orsaker till betygsavvikelser utifrån skillnader i likvärdighet i betygsättningen, till exempel avseende ämnet bild där avvikelser över tid förklaras med att likvärdig bedömning inte gjorts på grund av lärarbyten. Alphaskolan, genom utvecklingsstrategen, följer också upp hur betygen korrelerar med resultaten på nationella prov och kommer i kvalitetsredovisningen fram till att betygsresultaten korrelerar väl med resultaten på de nationella proven. Dock redovisas inte några resultat som bekräftar detta. Analysen omfattar inte heller skillnader mellan olika elevgrupper eller mellan pojkar och flickor. Vidare anger rektorn att hen inte följt upp eller fört en diskussion med lärarna avseende bedömningar och inte gjort någon kontinuerlig uppföljning av betyg.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver följa upp och analysera lärarnas betygsättning i olika ämnen och årskurser för att skapa likvärdighet.

Skolinspektionen bedömer att rektorn i högre grad behöver följa upp och analysera att lärarnas bedömning och betygssättning av elevernas kunskaper är likvärdig samt löpande stämma av eventuella avvikelser i lärarnas bedömningar. Visserligen sker en kartläggning över elevernas måluppfyllelse, men uppföljningen och analysen av likvärdigheten i betygssättningen är begränsad. Uppföljningen behöver även utvecklas till att omfatta olika elevgrupper och eventuella skillnader mellan pojkar och flickor.

Av 1 kap. 9 § skollagen framgår att utbildningen inom skolväsendet ska vara likvärdig inom varje skolform oavsett var i landet den anordnas. Vidare framgår av 3 kap. 14 § skollagen att rektorn ska se till att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar.

Av Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2018:247, s. 42-44) med kommentarer om betyg och betygssättning framgår bland annat att rektorn, tillsammans med lärarna, bör följa upp betyg och nationella provbetyg inom skolenheten så att det vid behov blir möjligt att sätta in insatser som skapar förutsättningar för mer rättvisande och likvärdiga betyg. Vidare framhålls att rektorn bör se till att det finns förutsättningar att fördjupa analysen inom den egna skolenheten, för att kunna följa upp och analysera betygen inom och mellan ämnen och elevgrupper. Om avvikelser förekommer behöver rektorn undersöka om dessa är motiverade eller inte.

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn på ett mer systematiskt sätt följer upp och analyserar lärarnas bedömning och betygssättning ur ett likvärdighetsperspektiv för att kunna säkerställa en rättvis betygssättning av god kvalitet. Analys och diskussion med lärarna om eventuella skillnader i bedömning och betygssättning är ett viktigt redskap i rektorns arbete med att säkerställa likvärdighet. Detta arbete kan exempelvis omfatta jämförelser av skillnader i betyg i och mellan olika ämnen eller årskurser samt jämförelser av resultaten på nationella prov och slutbetyg. I arbetet behöver rektorn diskutera resultatet av analysen med lärarna.

På Skolinspektionens vägnar

X Eleonor Duvander

Eleonor Duvander
Beslutsfattare
Signerat av: Eleonor Duvander

Eleonor Duvander
Beslutsfattare

X Christoffer Martinelle

Christoffer Martinelle
Utreddare
Signerat av: Christoffer Martinelle

Christoffer Martinelle
Föredragande

I handläggningen av ärendet har även utredarna Sarah Vinterlycka, Åsa Rasmussen och Therése Thunek medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Sex lektionsobservationer
- Tre gruppintervjuer med elever
- En gruppintervju med lärare
- En gruppintervju med skolans elevhälsa
- En intervju med rektorn.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorns lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning arbetar skolan så att utbildningen präglas av trygghet och studiero och eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet vid bedömning och betygssättning? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten mellan den 8 mars 2022 och den 11 mars 2022. Besöket genomfördes av utredarna Christoffer Martinelle, Therése Tunek, Åsa Rasmussen och Sarah Vinterlycka.

Alphaskolan är en skolenhet belägen i Västerviks kommun med cirka 150 elever och 16 lärare, årskurs 7 – 9 med två klasser per årskurs. Rektorn tillträdde höstterminen 2021. Alphaskolan bildades 2009. Huvudman för Alphaskolan är Kunskapsnavet AB.